

KYYHKYSRUTTO

JAMUITA AMERIK-

KALAISIA

NOVELLEJA

SUOMENTANUT

ANNI SUMARI

NTAMO

H

Kyyhkysrutto
ja muita amerikkalaisia novelleja

Suomennokset © 2009 Anni Sumari

ISBN 978-952-215-087-5

Taitto ja kansi Make Copies

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2009

ntamo

www.ntamo.net

KYYHKYSRUTTO

ja muita amerikkalaisia novelleja

Suomentanut Anni Sumari

John Cheever	<i>Jälleennäkeminen</i>	7
Richard Yates	<i>Voi Joosef, olen niin väsynyt</i>	11
Donald Barthelme	<i>Minä ja neiti Mandible</i>	41
Raymond Carver	<i>Tehtävä</i>	57
Louise Erdrich	<i>Kyyhkysrutto</i>	72
Annie Proulx	<i>Puoliksi nyljetty mullikka</i>	90
Bharati Mukherjee	<i>Surun käsittely</i>	112
Mary Gaitskill	<i>Romanttinen viikonloppu</i>	135
Joyce Carol Oates	<i>Missä on täällä?</i>	162
	<i>Tekijöistä</i>	173

John Cheever *Jälleennäkeminen*

Näin isäni viimeisen kerran päärautatieasemalla. Olin matkalla isoäitini luota Adirondacksista äitini luo, joka oli vuokrannut mökin Capesta, ja kirjoitin isälleni että junanvaihto New Yorkissa kestäisi puolitoista tuntia, ja kysyin, haluaisiko hän syödä lounasta kanssani. Hänen sihteerinsä kirjoitti minulle kertoen, että isäni tulisi rautatieaseman infotiskille kello kaksitoista. Täsmälleen kello kaksitoista erotin hänet katseellani väkijoukosta. Hän oli minulle vieras – hän ja äitini olivat eronneet kolme vuotta sitten enkä ollut sen jälkeen tavannut häntä – mutta heti nähdessäni hänet tiesin että hän oli isäni, minun lihaani ja vertani, minun tulevaisuuteni ja tuomioni. Tiesin, että aikuisena minusta tulisi jotain hänen tapaistaan; minun oli suunniteltava tulevaisuuttani hänen antamissaan rajoissa. Hän oli iso, komea mies, ja olin hirveän onnellinen nähdessäni hänet jälleen. Hän läimäytti minua selkään ja puristi kättäni. ”Hei, Charlie”, hän sanoi. ”Hei, poika. Veisin sinut mielelläni klubilleni, mutta se on 60. kadulla, ja jos sinun on ehdittävä aikaiseen junaan, meidän on varmaan parempi etsiä jotain purtavaa tältä suunnalta.” Hän kiersi käsivartensa hartioilleni ja haistoin isääni niin kuin äitini haistelee ruusua. Tunnistin täyteläisen sekoituksen viskiä, after-shavea, kengänkiilloketta, villavaatetta ja kypsän miehen omaa hajua. Toivoin että meidät nähtäisiin yhdessä. Että joku ottaisi valokuvan. Halusin jonkin todisteen jälleennäkemisestämme.

Lähdimme asemalta ja kuljimme katua ylös ravintolan luokse. Oli vielä aikaista, ja paikka oli tyhjä. Baarimikko riiteli puotipuksun kanssa.

Hyvin vanha tarjoilija seiso keittiön ovelta punaisessa takissa. Istuimme alas, ja isäni huusi hyvin kovalla äänellä: ”*Kellner!*” ja sitten ”*Garçon! Cameriere! You!*” Hänen äänekkyytensä ei tuntunut sopivan tyhjään ravintolaan. ”Saisimmeko tänne vähän palvelua”, hän jyrisi. ”Hop hop.” Sitten hän taputti käsiään. Tämä herätti tarjoilijan huomiota ja hän laahautui hitaasti meidän pöytämme luokse.

”Taputitteko käsiänne minulle?” hän kysyi.

”Rauhoitu, rauhoitu, *sommelier*”, isäni vastasi. ”Jollei se ole sinulta liikaa vaadittu – jos se vain suinkin kuuluu tehtäväkenttäsi, niin halusimme kaksi Beefeater Gibsonia.”

”En pidä siitä että minulle taputetaan käsiä”, tarjoilija sanoi.

”Minun olisi pitänyt tuoda pillini”, isäni sanoi. ”Minulla on pilli, jonka äänen vain vanhat tarjoilijat voivat kuulla. Otapas nyt se pikku lehtiösi ja kynäsi ja katso saisitko tämän ylös: kaksi Beefeater Gibsonia. Toista perässäni: kaksi Beefeater Gibsonia.”

”Minusta teidän olisi parempi mennä jonnekin muualle” tarjoilija sanoi hiljaa.

”Tuo oli yksi briljanteimpia ehdotuksia mitä olen ikinä kuullut”, sanoi isäni. ”Tule, Charlie, painutaan helvettiin täältä.”

Seurasin isääni siitä ravintolasta toiseen paikkaan. Hän ei ollut tällä kertaa yhtä äänekäs. Drinkkimme tulivat, ja hän ristikuulusteli minua kuluneesta baseball-kaudesta. Sitten hän naputti lasinsa reunaa veitsellä ja alkoi taas huutaa: ”*Garçon! Kellner! Cameriere! You!* Saammeko vaivata sinua tuomaan toiset.”

”Kuinka vanha poika on?” kysyi tarjoilija.

”Ja se”, sanoi isäni, ”sehän ei sinulle kuulu”.

”Olen pahoillani, herra”, tarjoilija sanoi, ”mutta en tarjoile pojalle toista drinkkiä.”

”No, minullapa on sinulle uutisia”, sanoi isäni. ”Hyvin mielenkiintoisia uutisia. Tämä ei satu olemaan New Yorkin ainoa ravintola. Kadunkulmaan on avattu uusi. Tule, Charlie, mennään.”

Hän maksoi laskun, ja seurasin häntä seuraavaan ravintolaan. Täällä tarjoilijoilla oli metsästystakkia muistuttavat pinkit pikkutakit, ja seinillä riippui kaikenlaista ratsastusrekvisiittaa. Istuimme alas, ja isäni alkoi jälleen huutaa. ”Koiramestari! Tally-hoo ynnä muuta. Haluaisimme jotain pientä että saamme vähän puhtia kannuksiimme. Nimittäin kaksi Bee-feater Gibsonia.”

”Kaksi Beefeater Gibsonia?” tarjoilija kysyi hymyillen.

”Tiedät perhanan hyvin mitä haluan”, isäni tiuskaisi. ”Haluan kaksi Beefeater Gibsonia, ja sassiin. Nyt ei olla Vanhassa Iloisessa Englannissa. Asiat ovat muuttuneet, sen kuulin vanhalta ystävältäni herttualta. Katso- taanpa mitä Englannilla on tarjottavana cocktailiksi.”

”Emme ole Englannissa, herra”, tarjoilija sanoi.

”Älä ala minun kanssa riitaa haastamaan”, isäni sanoi. ”Tee vain niin kuin käskin.”

”Ajattelin vain että haluaisitte tietää missä olemme”, tarjoilija sanoi.

”Jos on jotain mitä en voi sietää, niin se on näsäviisaat palvelijat. Tule, Charlie.”

Neljäs paikka oli italialainen. ”*Buon giorno*”, isäni sanoi. ”*Per favore, possiamo avere due cocktail americani, forti, forti. Molto gin, poco vermut.*”

”En puhu italiaa”, tarjoilija sanoi.

”Voi ei, älä nyt ala”, isäni sanoi. ”Sinä ymmärrät italiaa, ja tiedät sen itse parhaiten. *Vogliamo due cocktail americani. Subito.*”

Tarjoilija meni ja puhui hovimestarin kanssa, joka tuli pöytäme luo ja sanoi: ”Olen pahoillani, herra, mutta tämä pöytä on varattu.”

”All right”, isäni sanoi, ”hommaa meille toinen pöytä”.

”Kaikki pöydät ovat varattuja”, hovimestari sanoi.

”Ymmärrän”, isäni sanoi. ”Et pidä meidän komentelustamme. No helvetti soikoon, *vada all’inferno*. Mennään, Charlie.”

”Minun pitää ehtiä junaan”, sanoin.

”Olen pahoillani, poika”, isä vastasi. ”Olen hirveän pahoillani.” Hän halasi minua. ”Saatan sinut asemalle. Olisipa meillä ollut aikaa mennä minun klubilleni.”

”Kaikki on ihan ok, fajia”, minä sanoin.

”Ostan sinulle sanomalehden, jota voit lukea junassa”, isä sanoi.

Sitten hän meni lehtikioskille ja sanoi: ”Hyvä herra, voisitteko olla niin kiltti ja antaa minulle yhden helvetin surkeista pahuksen iltapäivälehdistänne?” Myyjä kääntyi pois päin ja tuijotti aikakauslehtien kansia. ”Onko se liikaa vaadittu, kiltti herra”, isäni sanoi, ”onko liikaa vaadittu että myytte minulle yhden ällöttävistä iltapäivälehdistänne?”

”Iskä, minun täytyy lähteä”, sanoin. ”On jo myöhä.”

”Odota pieni hetki, poika”, hän sanoi. ”Hetki vain, haluan saada tämän kaverin ylös persuksiltaan.”

”Näkemiin, iskä”, sanoin, laskeuduin portaita ja ehdin junaani, ja se oli viimeinen kerta kun näin isäni.

Runoilija Annika Sumari (s. 1965) on pitkään seurannut yhdysvaltalaisen lyhytproosan kehitystä ja valinnut tähän suomennosvalikoimaansa yhdeksän mielenkiintoisimpina pitämäänsä tekstiä 1900-luvun loppupuolelta.

Niminovellin kirjoittaja, ojibwa-intiaani Louise Erdrich tyrmää fantasiallaan, *Laivauutisista* tuttu Annie Proulx kirjoittaa hullunhirveästi lehmipoikien lännestä, Raymond Carver Tsehovin viimeisistä hetkistä, ja John Cheever ja Richard Yates tuovat uusia ulottuvuuksia periamerikkalaisuuden käsitteeseen. Näitä ääniä täydentävät ”paha tyttö” Mary Gaitskill ”paha postmodernisti” Donald Barthelme, intialaissyntyinen aristokraatti Bharati Mukherjee sekä tuottelias ja Suomessakin monin tavoin tuttu Joyce Carol Oates (”Missä on täällä”).

Annika Sumari (s. 1965) on esikoisensa, novellikokoelma *Matkakertomus pimeästä* (1986) jälkeen julkaissut kahdeksan runokokoelmaa ja romaanin. Hän on suomentanut mm. Samuel Beckettin ja islantilaisia muinaisrunoja.